

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

Hausa

هوسا

رِسَالَتَانِ مُوجَزَتَانِ فِي الزَّكَاةِ وَالصِّيَامِ

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI

Shehin Malami
AbdulAzeez Bn Abdullahi Bn Baaz
Allah Ya yi masa rahama

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٧ هـ

بن باز ، عبدالعزيز
رسالتان موجزتان في الزكاة والصيام - هوسا. / عبدالعزيز بن
باز - ط١. -. الرياض ، ١٤٤٧ هـ
٢٨ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٧/٥٩٩٦
ردمك: ٥-٦٨-٨٥٧٠-٦٠٣-٩٧٨

رِسَالَتَانِ مُوجَزَتَانِ فِي الزَّكَاةِ وَالصِّيَامِ

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI

سَمَاحَةُ الشَّيْخِ

عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ

رَحِمَهُ اللَّهُ

Shehin Malami

AbdulAzeez Bn Abdullahi Bn Baaz

Allah Ya yi masa rahama

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SAKO NA FARKO

A kan wasu bincike-bincike masu muhimmanci akan zakka

Da sunan Allah Mai rahama Mai jin kai

Godiya ta tabbata ga Allah Shi kadai, tsira da aminci su tabbata ga wanda babu wani annabi a bayansa, da alayen sa da sahabban sa, bayan haka:

Abinda yasa aka rubuta waɗannan bayanan shi ne, yin nasiha da tinatarwa akan wajibcin zakka, wacce mafi yawancin musulmai suka yi sakaci da ita, ba su fitar da ita ta hanyar da aka shara'anta ba, tare da girman sha'aninta, da kuma kasancewarta ɗaya daga cikin rukunan musulunci biyar, waɗanda gininsa ba ya daidaituwa sai a kansu; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -: «An gina musulunci akan abubuwa biyar: Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma lalle (Annabi) Muhammad Manzon Allah ne, da tsaida sallah, da bada zakkah, da azumin Ramadan, da Hajjin (ziyartar) ɗaki». Bukhari da Muslim sun haɗu akan ingancinsa.

Kuma wajabcin zakka akan musulmai, yana daga mafi bayyanar kyawawan Musulunci, da kuma kulawarsa ga sha'anin waɗanda suka karbe shi; saboda yawan fa'idajinta, da kuma tsananin

bukatuwar talakawan musulmai zuwa gareta.

Daga cikin fa'idajinta: Tabbatar da igiyar soyayya tsakanin madawaci da talaka; domin cewa rayuka an dabi'antar da su ne akan son wanda ya kyautata musu.

Yana daga cikinsu: Tsarkake rai da nisantar da shi daga dabi'ar kwauro da rowa, kamar yadda Alkur'ani mai girma ya yi nuni zuwa ga wannan ma'anar a cikin fadinSa Allah - Madaukakin sarki -:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا...﴾

(Ka karbi sadaka (zakka) daga cikin dukiyyoyinsu, wacce za ka tsarkake su kuma ka gyara musu halayensu da ita) [al-Taubah: 103].

Daga cikinsu: Sabawa musulmi siffar kyauta da karamci da tausayawa mabukaci.

Kuma yana daga garesu : Jawo albarka da karuwa, da kuma maye gurbi (Allah Ya maye gurbin mafi alheri daga abinda mutum ya bayar) ga Allah, kamar yadda (Allah) Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾

(Abinda kuka ciyar na wani abu, to Shi ne Mai maye gurbinsa, kuma Shi ne mafi alherin masu azirtawa) [Saba'a: 39]

Da kuma fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin ingantaccen Hadisi: Allah yana cewa: «Yakai dan Adam, ka ciyar zamu ciyar

gareka...», Zuwa wanin haka, daga fa'idoji masu yawa.

Hakika narko mai tsanani ya zo a cikin hakkin wanda ya yi rowa da ita, ko ya rage a wurin fitar da ita, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَٰذَا مَا كُنْتُمْ لَأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾﴾

(Wadanda suke taskance zinare da azirfa, kuma basa ciyar da su a tafarkin Allah, to ka yi musu bushara da azaba mai radaɗi. A Rānar da ake kōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayyakinsu, (a ce musu): "Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dandani abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska) [al-Taubah: 34- 35]

Dukkan dukiyar da ba'a bada zakkarta, to ita taska (kanzu) ce, wacce za'a yi wa mai ita azaba a ranar Alkiyama, kamar yadda ingantaccen Hadisi daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya yi nuni akan hakan cewa shi ya ce: «Babu wani ma'abocin zinare ko azirfa, da ba ya bada hakkinsu, sai a ranar alkiyama ya kasance za'a kerasu a siffar farantai na wuta*, sai a kona shi a kansu a cikin wutar Jahannama, sai a yi wa sasanninsa da goshinsa da bayansa lalas, duk lokacin da suka kone, sai a

dawo da su, a cikin wani yinin da gawargwadansa shekara dubu hamsin ne, har sai an yi hukunci tsakanin bayi, sai yaga hanyarsa: Ko dai zuwa aljanna ko kuma zuwa wuta».

Sannan Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya ambaci mai rakuma da shanu da tumakai, wanda ba ya bada zakkarsu, kuma ya bada labarin cewa za'a yi masa azaba a ranar Alkiyama saboda su.

Kuma ya inganta daga Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gareshi- cewa shi ya ce: «Wanda Allah Ya ba shi dukiya, bai bada zakkarta ba, za'a kamanta masa wani maciji mai kora, yana da alamomi biyu, za'a rataya masa shi a ranar Alkiyama, sannan ya kama gyaffan bakinsa, sannan ya ce: Nine dukiyarka, nine taskarka», sannan Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya karanta faɗinSa - Allah Maɗaukakin sarki -: (Kada waɗanda suke yin rowar abinda Allah Ya ba su na falalarSa kar su yi zatan cewa hakan alheri ne garesu, a'a hakan sharri ne gare su za'a yi musu sakandami da abinda suka yi rowa da shi a ranar alkiyama) [Aal- Imran: 180].

Zakka tana wajaba a kan nau'uka huɗu: Abinda yake fita daga kasa na kwayoyi da 'ya'yan itatuwa, da dabbobin ni'ima masu kiwo, da zinari da kuma azirfa, da hajojin kasuwanci.

Kuma kowanne daga waɗannan nau'ukan guda huɗu suna da nisabinsu abin iyakancewa, zakka ba ta wajaba a abinda bai kai shi ba.

Nisabin kwayoyi da 'ya'yan itatuwa shi ne: Ausuki biyar, waski shi ne: Sa'i (kwano) sittin da Sa'in Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, na dabino da zabibi da alkama da sha'ir da makamantansu (shi ne) sa'i dari uku da sa'in Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, shi ne cikin tafi huɗu na hannun mutum madaidaicin halitta idan hannuwansa sun kasance a cike.

Kuma wajibi (wato abinda yake zakka) a cikin hakan shi ne ɗaya bisa goma, idan dabinan da kuma shukokin sun kasance ana shayar dasu ne ba tare da wata wahala ba, kamar ruwan sama da na koramai da idanun ruwa masu gudana da makamancin haka.

Amma idan sun kasance, ana shayar da su ne da ɗawainiya, da kuma wahala: Kamar abubuwan shayarwa da injina masu ɗago ruwa, da makamancin haka, to wajibi a cikinsu shi ne, rabin ushuri (rabin ɗaya bisa goma) kamar yadda Hadisi ya inganta da hakan, daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

Amma nisabin masu kiwo cikin rakuma da shanu da tumakai, to a cikinsa akwai bayanai daki-daki a cikin Hadisai ingantattu, daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, mai kwadayin

saninsa, yana da ikon tambayar ma'abota ilimi game da hakan, kuma da badan nufin takaitawa ba, da mun ambace shi dan cिकar fa'ida.

Amma nisabin azurfa, to shi ne awon ɗari da arba'in, kuma gwargwdansa da dirhamai na larabawan Sa'udiyya, shi ne riyal hamsin da shida.

Nisabin zinare shi ne awo ashirin, kuma gwargwadansa daga Junaih na Sa'udiyya, shi ne Junaih goma sha ɗaya da ukun subu'in (ɗaya bisa bakwai na) Junaih, a awon Gram kuwa shi ne Gram casa'in da biyu, kuma wajibi (wato zakka) a cikinsu shi ne rubi'in ɗaya bisa goma akan wanda ya mallaki nisabi daga gare su, ko daga ɗayansu, kuma shekara ta kewayo a kansa.

Riba mai bi ce ga asali, dan haka ba'a buƙatuwa zuwa ga sabuwar shekara, kamar yadda abinda dabba mai kiwo ta haifar to mai bi ne ga asalinsa dan haka ba'a buƙatuwa zuwa ga wata sabuwar shekarar, idan asalinsa ya kasance nisabi ne.

Dan gane kuma kuɗi na takarda waɗanda mutane suke mu'amala da su a yau, to suna cikin hukuncin zinare da azirfa, daidai ne an ambacesu dirhami ne, ko zinare, ko dala, ko wanin haka na daga sunaye, idan kimarsu ta kai nisabin azirfa ko zinare, kuma shekara ta kewayo a kansu, to zakka ta wajaba a kansu.

Kayan ado na mata na zinare ko azirfa a keɓance

ana riskar da su ga kudi, idan sun kai nisabi kuma shekara ta kewayo a kansu, to lallai a cikinsu akwai zakka koda an tanadesu ne dan amfani ko aro, a cikin mafi ingancin maganganun malamai biyu; saboda gamewar fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -: «Babu wani ma'abocin zinare ko azirfa da ba ya bada zakkarsu, sai an maida su farantai na wuta gare shi a ranar alkiyama». Har dai zuwa karshen Hadisin da ya gabata.

Kuma saboda abinda ya tabbata daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi, ya ga awarwaro biyu na zinare a hannun wata mace sai ya ce: «Shin kina bada zakkar wannan?». ta ce: A'a. Ya ce: «Shin kina son Allah Ya maida miki su awarwaro biyu na wuta a ranar Alkiyama!» sai ta jefar da su, kuma ta ce: «(Na bada su) ga Allah da kuma ManzonSa». Abu Dawud ne da Nisa'i suka fitar da su da Isnadi mai kyau.

Kuma ya tabbata daga Ummu Salama - Allah Ya yarda da ita - cewa ita ta kasance, tana sanya wasu kayan ado na zinare, sai ta ce Ya Manzon Allah: Shin su taska (kanzu) ne? Sai ya ce: «Abinda ya kai a yi masa zakka to sai aka fitar da zakkar to ba taska ba ne». Tare da wasu Hadisan daban a cikin wannan ma'anar.

Amma hajoji, su ne hajojin da aka tanada dan siyarwa, to su ana yi musu kima a karshen shekara

kuma ana fitar da rubu'in ushurin kimarsu, daidai ne kimar ta su ta kasance kwatankwacin kudinsu ne ko sama da haka, ko kasa da hakan; saboda hadisin Samura ya ce: «Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya kasance yana umartarmu mu fitar da zakka daga abinda muke tanadarsa dan siyarwa», Abu Dawud ne ya rawaito shi.

Filayen da aka tanada dan siyarwa suna shiga cikin hakan, da kuma gidaje, da motoci, da injina da suke dago ruwa, da wanin haka, daga nau'ikan hajojin da aka tanada dan siyarwa.

Amma manyan gidajen da aka tanada dan haya, ba dan siyarwa ba, to zakka ta tabbata a cikin kudin hayarsu, idan shekara ta kewayo a kansu, amma zatinsu to babu zakka a cikinsu; saboda kasancewarsu ba'a tanadesu ne dan siyarwa ba, haka nan motocin da aka ware dan hawa da kuma haya, babu zakka a kansu idan ba'a tanadesu dan siyarwa ba, kawai mai su ya saye su ne dan amfani.

Idan kudin da suka kai nisabi suka haɗu ga mai motar haya, to ya wajaba ya fitar da zakkarsu idan shekara ta kewayo musu, daidai ne ya kasance ya tanadesu ne dan ciyarwa, ko dan aure, ko dan siyan gidaje da filaye, ko dan biyan bashi, ko dan wanin haka na manufofi; saboda gamewar dalilai na shari'a masu nuni akan wajabcin zakka a kan misalin wannan.

Ingantaccen zance daga maganganun malamai shi ne cewa, bashi ba ya hana zakka saboda abinda ya gabata.

Haka nan dukiyoyin marayu da mahaukata zakka tana wajaba a cikinsu, a wajen mafi yawa daga malamai, idan sun kai nisabi, kuma shekara ta kewayo musu, kuma yana wajaba akan waliyansu su fitar musu da ita da niyya a maimakonsu, yayin cika shekara; saboda gamewar dalilan, misali fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin hadisin Mu'azu - Allah Ya yarda da shi - lokacin da ya aike shi zuwa Yaman: «**Lallai cewa Allah Ya wajabta musu sadaka (zakka) a cikin dukiyoyinsu, za'a karba daga mawadatansu, za'a dawo da ita ga talakawansu**».

Zakka hakkin Allah ce muhaba da ita (shi ne: Kebantar wani da ita alhali bai cancanci a ba shi ita ba) ba ya halatta ga wanda bai cancanceta ba, ko kuma mutum ya jawowa kansa wani amfani da ita, ko tunkude wata cuta, ko kuma ya kare dukiyarsa daga zargi da ita ko kuma ya tunkude zargi daga gareta, kai yana wajaba akan musulmi ya bada zakkarsa ga waɗanda suka cancanceta, dan kasancewarsu suna daga ma'abotanta, ba dan wata manufar daban ba, tare da daɗin rai da ita, da tsarkake niyya saboda Allah a cikin hakan; har sai wuyayensa ya kubuta, kuma ya cancanci

gwaggwaban sakamako da kuma maye gurbi.

Hakika Allah - tsarki ya tabbatar maSa - Ya bayyana a cikin littafinSa mai girma nau'ukan waɗanda ake bawa zakka, Allah Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾

{Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na faķīrai ne da miskinai da māsu aiki a kansu, da waɗanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin fansar wuyōyi, da wadanda bashi ya yi wa yawa, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima} [al-Taubah: 60].

A rufe karshen wannan ayar mai girma da waɗannan sunayen biyun masu girma, akwai faɗakarwa daga Allah - tsarki ya tabbatar maSa - ga bayinSa akan cewa Shi - Allah tsarki ya tabbatar maSa - Shi ne Masanin halayen bayinSa: Wanda ya cancanci sadaka daga cikinsu, da kuma wanda bai cancanceta ba, kuma Shi ne Gwani a cikin shari'arSa da ikonSa dan haka ba Ya sanya abubuwa sai a bigiren da ya dace da su, koda wasu daga cikin sirrikan hikimarSa sun buya ga wasu daga cikin mutane; dan bayi su natsu da shari'arSa kuma su mika wuya ga hukuncinSa.

Allah muke roko Ya datar da mu da musulmai ga fahimtar AddininSa, da kuma gaskiya a cikin mu'amalantarSa, da tsere zuwa ga abinda zai yardar da Shi, da kuma kariya daga abubuwan da suke wajabta fushinSa, lallai cewa Shi Mai yawan ji ne kuma Makusanci!

Allah Ya yi tsira da aminci ga bawanSa kuma ManzonSa Annabimmu Muhammad da alayensa da sahabbansa.

Babban shugaba gaba daya na gudanar da bincike-binciken ilimi

da bada fatawa da kuma da'awa da shiryarwa

Babban malami: Sheikh Abdul'Aziz bn Abdullah bn Baz

SAKO NA BIYU

A cikin falalar azimin watan Ramadan, da tsayuwarsa, tare da bayanin wasu hukunce-hukunce masu muhimmanci, waɗanda zasu iya boyuwa ga wasu cikin mutane

Da sunan Allah Mai rahama Mai jin kai.

Daga Abdul'aziz bn Abdallah bn Baz, zuwa ga wanda yake ganinsa daga cikin musulmai, Allah Ya shigar da ni da kuma su tafarkin ma'abota imani, kuma Ya datar da ni da su ga fahimtar Sunnah da kuma Alkur'ani, ameen!

Aminci ya tabbata a gareku da rahamar Allah da albarkataunSa.

Bayan haka: Wannan takaitacciyar nasihah ce da ta kunshi falalar azimin watan Ramadan, da kuma tsayuwarsa, da falalar rigegeniya a cikinsa da ayyuka na gari, tare da bayanin hukunce-hukunce masu muhimmanci waɗanda zasu iya boyuwa ga wasu daga cikin mutane.

Ya tabbata daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi ya kasance yana yi wa sahabbansa bushara da zuwan watan Ramadan, kuma (Annabi) tsira da aminci su tabbata agare shi yana basu labarin cewa shi ne watan da ake buɗe kofofin rahama da kofofin aljanna a cikinsa, kuma ake kulle kofofin wutar Jahannama a cikinsa,

kuma ake daure Shaidanu a cikinsa, kuma yake cewa:

«Idan farkon daren watan Ramadan ya zo, za'a buɗe kofofin aljanna ba za'a kulle wata kofa daga cikinsu ba, kuma za'a kulle kofofin wuta ba za'a buɗe wata kofa daga cikinsu ba, kuma za'a daure Shaidanu, mai kira zai yi kira, ya mai neman alheri ka fuskanto, kuma ya mai neman sharri ka takaita, Allah Yana da waɗanda Yake 'yan tawa daga wuta, kuma hakan a kowanne dare ne».

Kuma (Annabi) tsira da aminci yana cewa:

«Watan Ramadan ya zo muku, watan albarka, Allah Yana zakke muku a cikinsa: Sai Ya saukar da rahama kuma Ya share kurakurai, kuma Ya amsa addu'a, Allah Yana kallon rigaye-rigayenku (gasarku) a cikinsa, sai Mala'ikunSa su yi alfahari da ku; ku nunawa Allah alheri daga kawunanku; domin cewa tababbe shi ne wanda aka haramta masa rahama a cikinsa».

Kuma (Annabi) tsira da aminci su tabbata a gare shi yana cewa:

«Wanda ya azimci Ramadan yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata daga zunubinsa, wanda kuma ya yi tsayuwar Ramadan, yana mai imani da neman lada za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa, wanda ya yi tsayuwar daren Lailatul kadri yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa».

Kuma (Annabi) tsira da aminci su tabbata a gareshi yana cewa:

«Allah Yana cewa dukkan aikin Dan Adam nasa ne, kyakkyawa daya da kwatankwacinsa goma, har zuwa ninki dari bakwai, sai azimi lallai shi nawa ne, kuma Ni zan yi sakayya da shi; ya bar sha'awarsa da abincinsa da abin shansa saboda Ni, mai azimi yana da farin ciki biyu: Farin ciki a lokacin bud'a bakinsa, da kuma farin ciki a lokacin haɗuwa da Ubangijinsa, kuma bashin bakin mai azimi shi ne mafi dadi a gurin Allah daga kanshin almiski».

Hadisai a cikin falalar azimin watan Ramadan da tsayuwarsa da kuma falalar jinsin azimi suna da yawa.

To yana kamata ga mumuni, ya ribaci wannan damar, ita ce : Abinda Allah Ya yi masa baiwa da ita na riskar watan Ramadan; sai ya yi gaggawar yin ayyukan da'a, kuma ya kiyayi munanan ayyuka, ya yi kokari a yin abinda Allah Ya wajabta a kansa, musamman ma dai salloli biyar; domin cewa ita ginshikin Musulunci ce, kuma ita ce mafi girman farillai bayan shahada biyu, to wajibi ne akan kowanne musulmi namiji da musulma mace kiyayewa a kanta da kuma yinta a lokacinta da kushu'i da kuma nutsuwa.

Daga mafi muhimmancin wajibanta a hakkin maza shi ne, yin ta a cikin jama'a a cikin dakunan Allah

(masallatai) waɗanda Allah Ya yi izini a ɗaukaka su,
kuma a ambaci sunanSa a cikinsu kamar yadda Ya ce:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾﴾

(Ku tsaida sallah ku bada zakka kuma ku yi ruku'u
tare da masu ruku'u) [al-Bakara: 43],

Kuma (Allah) - Maɗaukakin Sarki - Ya ce:

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٨﴾﴾

(Ku tsare lõkatai a kan sallõli da sallah mafificiya.
Kuma ku tsayu kuna māsū kankan da kai ga Allah)
[al-Bakara: 238],

Kuma Ya ce:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾﴾

(Lalle ne, Mūminai sun sāmi babban rabō.
Waɗanda suke a cikin sallarsu māsū tawālī'u ne.)
[al-Muminun: 1-2]

har zuwa inda Ya ce:

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ
الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣﴾﴾

(Su ne waɗanda suke kiyaye sallolinsu, waɗannan
su ne magada, waɗanda suke gadan (aljannar)
Firdausi alhali su suna maɗawwama a cikinta.)
[al-Mua'Minun: 9-11]

Kuma Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a
gare shi - ya ce:

«Lallai alkawarin da ke tsakanin mu da su (shi ne) sallah, wanda ya barta, to, hakika ya kafirta».

Kuma mafi muhimmancin farillai bayan sallah shi ne bada zakka kamar yadda (Allah) Ya ce:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ٥٥﴾

(Kuma ba a umarce su da kome ba fãce bauta wa Allah, suna mãsu tsarkake addinin gare Shi, mãsu karkata zuwa ga addinin gaskiya, kuma su tsaida sallah su bãyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin waɗanda suke a kan hanyar kwarai) [Al-Bayyinah: 5],

kuma Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ٥٦﴾

(Ku tsaida sallah ku bada zakka, kuma kubi Manzo tsammaninku za'a jikanku) [Al-Nur: 56].

Hakika Littafin Allah mai girma ya yi nuni da kuma Sunnar ManzonSa mai girma, sun yi nuni akan cewa wanda bai bada zakkar dukiyarsa ba, za'a yi masa azaba da ita a ranar alkiyama.

Kuma mafi muhimmancin al'amura bayan sallah da zakka da azimin Ramadan, kuma shi ɗaya ne daga cikin rukunan Musulunci biyar, waɗanda aka ambata a cikin faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«An gina musulunci akan abubuwa biyar:

Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma lalle (Annabi) Muhammad Manzon Allah ne, da tsaida sallah, da bada zakkah, da azumin Ramadan, da kuma Hajjin daki».

Kuma yana wajaba akan musulmi ya kiyaye aziminsa da tsayuwar darsa, daga abinda Allah Ya haramta a kansa na maganganu da ayyuka; domin cewa abin nufi da azimi shi ne yi wa Allah - tsarki ya tabbatar maSa - biyayya da girmama alfarmominsa, da yakar rai akan sabawa son ranta a kan biyayya ga Ubangijinta, da kuma saba mata da hakuri daga abinda Allah Ya haramta, kuma abin nufi bai zama mujarradin (kawai) barin abin ci da abin sha da sauran abubuwan da suke bata azimi ba; saboda haka ya inganta daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi ya ce:

«Azimi garkuwa ne, idan yinin azimin dayanku ya kasance, to kada ya yi kwarkwasa, kuma kada ya yi zancen banza, idan wani ya zage shi ko ya yi fada da shi, to ya ce azimi nake yi»,

Kuma ya inganta daga gare shi - tsira da amincin Allah su tabbata gareshi - cewa shi ya ce:

«Wanda bai bar fadin karya ba, da kuma aiki da ita da wauta ba, to Allah ba Shi da wata bukata akan ya bar abincinsa, da kuma abin shansa».

Ta hanyar wadannan nassosin da ma wasunsu sai aka san cewa, wajibi akan mai azimi shi ne ya kiyaye

daga dukkan abinda Allah Ya haramta a kansa, da kuma kiyayewa akan dukkan abinda Allah Ya wajaɓta a kansa, da haka ne ake kaunar rahama gare shi, da kuma 'yantuwa daga wuta, da karɓar azimi da kuma tsayuwar dare.

Kuma akwai wasu al'amura waɗanda zasu iya boyuwa akan wasu daga cikin mutane.

Daga cikinsu: Cewa wajibi akan musulmi ya yi azimi dan imani da neman lada, badan riya ko jiyarwa ba, ba kuma dan koyi da mutane ba, ko bin iyalansa ko mutanen garinsa, kai wajibi akansa ya zama abin da ya sashi yin azimi shi ne, imaninsa da cewa Allah Ya wajaɓta masa hakan, da kuma neman sa ga lada a wurin Ubangijinsa a cikin hakan, haka nan tsayuwar Ramadan yana wajaɓa akan musulmi ya aikataɗa dan imani da neman lada, ba dan wani dalilin daban ba; saboda haka ne tsira da aminci su tabbata agare shi ya ce:

«Wanda ya azimci Ramadan yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata daga zunubinsa, wanda kuma ya yi tsayuwar Ramadan yana mai imani da neman lada za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa, wanda ya yi tsayuwar daren Lailatul kadri, yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa».

Yana daga cikin al'amuran da hukuncinsu zai iya boyuwa ga wasu daga cikin mutane shi ne: Abinda

yake bijirowa mai azimi na ciwo, ko habo, ko amai, ko shigar ruwa ko kananzir zuwa ga makogwansa, ba tare da zabinsa ba, to dukkanin wadannan al'amuran basa bata azimi, sai dai wanda ya yi gangancin yin amai, to aziminsa ya baci; saboda fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Wanda amai ya zo masa (ya rinjaye shi) to babu ramuwa akansa, wanda kuma ya jawo amai, to ramuwa ta wajaba a kansa».

Daga hakan akwai: Abinda yakan bijirowa mai azimi, na jinkirin yin wankan janaba har zuwa bullowar alfijir, da kuma abinda yake bijirowa wasu daga cikin mata, na jinkirin yin wankan al'ada ko biki, har zuwa bullowar alfijir, idan ta ga tsarki kafin alfijir, to azimi ya lazimce ta, kuma babu wani hani akan jinkirta wanka har zuwa bayan bullowar alfijir, sai dai ba ya halatta gareta ta jinkirta shi har zuwa bayan bullowar rana, kai yana wajaba a kanta ta yi wanka ta sallaci Asuba kafin bullowar rana.

Haka nan mai janaba ba ya halatta a gare shi ya jinkirta wanka, har zuwa bayan bullowar rana, kai yana wajaba a kansa ya yi wanka ya sallaci Asuba kafin bullowar rana, kuma yana wajaba akan namiji ya yi gaggawa da yin hakan har ya riski sallar Asuba tare da jama'a.

Daga cikin al'amuran da basa bata azimi: Diban jini, da yin allurar da ba ta ciyarwa ba ce, sai dai

jinkirta hakan har zuwa dare ya fi, kuma ya fi tsare azumi idan hakan ya sawwaka; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Kabar abinda kake kokwantansa, zuwa abinda baka kokwantansa».

Da kuma faɗinsa - tsira da aminci su tabbata agare shi -:

«Wanda ya kiyaye shubuhohi to ya kubutar da Addinisa da kuma mutuncinsa».

Kuma daga cikin al'amuran da hukuncinu yake boyuwa ga wasu daga cikin mutane:

Rashin nutsuwa a cikin sallah, daidai ne ta kasance sallar farilla ce ko ta nafi, haƙiƙa ingantattun hadisai daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - sun yi nuni akan cewa, nutsuwa rukuni ce daga cikin rukunan sallah, sallah bata inganta ba tare da ita ba, ita ce kanƙar da kai a cikin sallah, da kuma rashin yin gaggawa har sai kowanne kashi ya koma bigirensa, kuma da yawa daga cikin mutane suna yin sallar ashan a cikin watan Ramadan sallar da ba ya yin ta cikin hankali, kuma ba ya nutsuwa a cikinta, kai yana yin caccaka acikinta caccaka, kuma wannan sallar akan wannan siffar batacciya ce, kuma mai yinta mai sabo ne, ba za'a ba shi lada ba.

Kuma yana daga cikin al'amuran da hukuncinsu yakan boyu ga wasu daga cikin mutane: Zatan

sashinsu cewa, sallar ashan ba ya halatta a rageta daga raka'a ashirin, kuma wasu daga cikinsu suka yi zatan cewa ba ya halatta ayi kari a cikinta akan raka'a goma sha ɗaya, ko raka'a goma sha uku, to wannan dukkansu zato ne, ba'a bigiransa ba, kai kuskure ne ya sabawa dalilai.

Hakika ingantattun Hadisai daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - sun yi nuni akan cewa, sallar dare akwai yalwa a cikinta, bata da wani iyakar da ba ya halatta a saba masa, kai ya tabbata daga gare shi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa ya kasance yana yin sallar dare raka'a goma sha ɗaya, wani lokacin ma ya yi sallah raka'a goma sha uku, kuma ba mamaki ya yi sallah kasa da haka a cikin watan Ramadan da waninsa, lokacin da aka tambaye shi game da sallar dare sai ya ce:

«(Raka'a) biyu-biyu ne, idan ɗayanku ya ji tsoron Auba (ta riske shi) sai ya sallaci raka'a ɗaya zata zame masa wuturi ga abinda ya sallata».

Bukhari da Muslim sun haɗu akan ingancinsa.

Kuma bai iyakance wasu raka'o'i ababen ayyanawa ba, ba'a watan Ramadan ba haka kuma ba'a waninsa ba, saboda haka ne sahabbai suka yi sallah a lokacin Umar - Allah Ya yarda da shi - a wasu daga cikin lokuta raka'a ashirin da uku, a wasu lokutan kuma raka'a ashirin da ɗaya, dukkanin

wannan ya tabbata daga Umar - Allah Ya yarda da shi - haka kuma daga sahabbai a lokacinsa.

Wasu daga cikin magabata ya kasance, yana yin sallah a watan Ramadan raka'a talatin da shida, kuma yana yin wutiri da uku, waninsu kuma yana yin sallah raka'a arba'in da ɗaya, babban malamin musulunci Ibnu Taimiyyah da waninsa daga ma'abota ilimi sun ambaci hakan daga garesu, kamar yanda - Allah Ya yi masa rahama - ya ambaci cewa, al'amarin akwai yalwa a cikin hakan, kuma ya ambaci cewa abinda ya fi ga wanda ya tsawaita karatu da ruku'u da sujjada shi ne ya karanta adadin, wanda kuma ya sawwaka karatu da ruku'u da sujjada sai ya kara adadin wannan shi ne ma'anar maganarsa - Allah Ya yi masa rahama -.

Wanda ya lura da sunnarsa - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - zai san cewa abinda ya fi a cikin wannan dukkaninsa shi ne sallah raka'a goma sha ɗaya, ko goma sha uku a cikin watan Ramadan dama waninsa; saboda kasancewar hakan shi ne wanda ya dace da aikin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a galibin halayensa, kuma cewa hakan ya fi sauƙi ga masallata, kuma ya fi kusa ga kushu'i da nutsuwa, wanda kuma ya kara to babu laifi kuma ba'a ki hakan ba kamar yadda ya gabata.

Kuma abinda ya fi ga wanda ya yi sallah tare da liman a tsayuwar dare cewa, kada ya fita sai tare da

liman; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Lallai cewa mutum idan ya tsaya tare da liman har sai da ya idar, Allah Zai rubuta masa tsayuwar dare».

Kuma an shara'antawa musulmai su yi kokari a cikin nau'ikan ibada a cikin wannan watan mai girma na sallar nafila, da karatun Alkur'ani, ta hanyar tadabburi (bibiyarsa) da fahimta da yawaita tasbihi da hailala da tahmidi da kabbara da istigfari da addu'o'in da aka shara'anta, da horo da aikin alheri, da kuma hani daga abin ki, da kira zuwa ga Allah, da taimakon talakawa da miskinai, da yin kokari a biyayya ga mahaifa da sada zumunci, da girmama makwabci, da gaida mara lafiya, da wanin haka na nau'ukan alheri; saboda faɗinsa - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin Hadisin da ya gabata:

«Allah Yana duba zuwa ga gasarku a gare shi, sai Ya yi wa Mala'ikunSa alfahari da ku, dan haka ku nunawa Allah alheri daga kawunanku, domin cewa mara arziki shi ne wanda aka haramta masa rahamar Allah a cikinsa».

Da kuma abinda aka ruwaito daga gare shi - tsira da aminci su tabbata agare shi - cewa shi ya ce:

«Wanda ya nemi kusanci a cikinsa, da wata dabi'a daga cikin dabiun alheri, to ya kasance kamar wanda

ya bada wata farilla ce a cikin watan da ba shi ba, wanda kuma ya yi wata farilla a cikinsa, to ya kasance kamar ya yi farilla saba'in ne a cikin waninsa»

Da kuma faɗinsa - tsira da aminci su tabbata agare shi - a cikin ingantaccen Hadisi:

«Umarah a cikin Ramadan ta yi daidai da Haji - ko cawa ya yi: Da Hajji tare da ni».

Hadisai da abinda aka ruwaito daga sahabbai masu nuni akan halaccin rigegeniya a cikin nau'ikan alheri a cikin wannan watan mai girma suna da yawa.

Allah Shi ne wanda ake roka Ya datar da mu da sauran musulmai ga dukkan abinda a cikinsa akwai yardarsa, kuma Ya karɓi aziminmu, da tsayuwarmu, kuma Ya gyara halayenmu, Ya kuma tsaremu daga fitintinu masu batarwa, kamar yadda muke rokonSa - tsarki ya tabbatar maSa - Ya gyara jagororin musulmai, kuma ya haɗa kalmarsu akan gaskiya, lallai cewa Shi Majibincin haka ne kuma Mai iko ne akansa.

Aminci ya tabbata a gareku da rahamar Allah, da kuma albarkokinSa.

Teburin bayani

SAKO NA FARKO : A kan wasu bincike-bincike masu muhimmanci akan zakka2

SAKO NA BIYU : A cikin falalar azimin watan Ramadan, da tsayuwarsa, tare da bayanin wasu hukunce-hukunce masu muhimmanci, waɗanda zasu iya boyuwa ga wasu cikin mutane13

رسالة الحرمين

Sakon Haramain

Abun ciki na jagora ga masu zuwa Masallacin Harami da
Masallacin Annabi da harsuna

978-603-8570-68-5